

Wstęp do ćwiczeń z psychologii klinicznej dziecka:

1. Podstawowe pojęcia psychologii klinicznej człowieka a w szczególności dziecka. Orientacja patogenetyczna i salutogentyczna w psychologii klinicznej. Paradygmaty psychologii klinicznej: biologiczny, poznawczy, uczenia się, psychoanalityczny, humanistyczny – podstawowe idee, obszary zainteresowań, leczenie. Metody pomocy psychologicznej, promocja zdrowia, profilaktyka, poradnictwo, interwencja kryzysowa. Przemoc i złe traktowanie. Omówienie zasad zaliczenia przedmiotu. - 5h.
2. Wybrane zagadnienia psychopatologii wieku rozwojowego, specyfika funkcjonowania dziecka, czynniki: ryzyka, podtrzymujące i ochronne, terapia psychologiczna. Całościowe zaburzenia rozwoju (zaburzenia autystyczne, zespół Aspergera), kryteria klasyfikacji ICD-10 i DSM-V. Pojęcie trudności w uczeniu się, zaburzeń zachowania - etiologia, rodzaje i diagnoza. Zespół nadpobudliwości psychoruchowej, przyczyny i metody terapii. Zaburzenia odżywiania, rozpowszechnienie, obraz kliniczny, metody terapii. Próby samobójcze, samookaleczenia i samobójstwa u dzieci – patogenezą zachowania samobójczego, czynniki ryzyka, postępowanie i pomoc. - 5h
3. Postępowanie w konkretnych rodzajach zaburzeń - praca na bazie case studies przygotowanych przez studentów. - 5h

Metody dydaktyczne

Słowne: wykład informacyjny, wykład problemowy,

Oglądowe: prezentacja multimedialna, materiał filmowy

Praktyczne: praca w grupach, w parach, studium przypadku, dyskusja

Praktyczne czynności zawodowe wykonywane przez studentów podczas zajęć.

Ćwiczenie kompetencji rozpoznawania normy i patologii klinicznej (analiza przypadków) oraz postępowania z trudnościami (działania korekcyjne).

Literatura

Podstawowa:

1. Butcher, J.N, Hooley, J., M., Mineka, S. (2017). Psychologia zaburzeń. DSM-V. Gdańsk: GWP (wybrane zagadnienia)
2. Carson, R.C., Butcher, J.N., Mineka, S. (2003). Psychologia zaburzeń. Gdańsk: GWP (wybrane zagadnienia)
3. Cierpiałkowska, L. (2007). Psychopatologia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar” (wybrane zagadnienia)
4. Kazdin, A i Weisz, J. (red.) (2003). Psychoterapia dzieci i młodzieży. Kraków: Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego (wybrane zagadnienia).
5. Kendall, P. (2004). Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji. Mechanizmy zaburzeń i techniki terapeutyczne. Gdańsk : GWP (wybrane zagadnienia).
6. Pecyna M.B. (2001) Psychologia kliniczna w praktyce pedagogicznej, wyd. Żak, Warszawa.

7. Psychologia kliniczna. Podręcznik praktyczny dla specjalistów. Program podstawowy (2015) (red.) Sawicka, M., Kuhn-Dymecka, A., Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa.

Uzupełniająca:

1. Danielewicz, D., Pisula, E. (red.). (2003). Terapia i edukacja osób z autyzmem. Warszawa: Wyd. APS (wybrane zagadnienia).
2. Namysłowska, I. (red.) (2005). Psychiatria dzieci i młodzieży. Warszawa: PZWL (wybrane zagadnienia).
3. Popielarska A., Popielarska, M. (red.).(2000). Psychiatria wieku rozwojowego. Warszawa: PZWL (wybrane zagadnienia).
4. Sęk H. (2005) Psychologia kliniczna. Warszawa: PWN (wybrane zagadnienia).
5. Wolańczyk, T. i Komender, J. (2005). Zaburzenia emocjonalne i behawioralne u dzieci. Warszawa: Wyd. Lekarskie PZWL (wybrane zagadnienia).

Zakładane efekty uczenia się

Wiedza

K_W13 Absolwent zna i rozumie zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci lub uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikające z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju, oraz uwarunkowane wpływem czynników środowiskowych i sposoby dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych.

K_F_W1 Absolwent zna i rozumie teorie, koncepcje i modele specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych – medyczne, społeczne, biopsychospołeczne, w tym ADHD, ryzyka dysleksji, trudności związanych z nabywaniem umiejętności arytmetycznych, autystycznego spektrum zaburzeń, niepełnosprawności intelektualnej, mózgowego porażenia dziecięcego i innych zaburzeń ruchowych, zaburzeń o podłożu genetycznym, chorób przewlekłych i odmierności somatycznych.

K_F_W2 Absolwent zna i rozumie uwarunkowania specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów w młodszym wieku szkolnym wynikających z niepełnosprawności lub innych przyczyn biopsychospołecznych, przejawiających się w obszarze rozwoju fizyczno-ruchowego, poznawczego i emocjonalno-społecznego.

K_F_W3 Absolwent zna i rozumie założenia, zasady i klasyfikacje, w tym ICF, ICD, DSM, oraz narzędzia oceny funkcjonalnej dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów w młodszym wieku szkolnym.

K_F_W6 Absolwent zna i rozumie cele, zasady i formy współpracy przedszkola i szkoły z rodzicami lub opiekunami dzieci lub uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz z dziećmi w wieku przedszkolnym i uczniami w młodszym wieku szkolnym w procesie wychowania i kształcenia.

Umiejętności

K_A1_U1 Absolwent potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę teoretyczną w sposób refleksyjny i krytyczny, poprawnie konstruować rozbudowane ustne i pisemne wypowiedzi dotyczące różnych zagadnień pedagogicznych.

K_A3_U4 Absolwent potrafi rozpoznawać bariery i trudności udziału dzieci lub uczniów w różnych formach aktywności.

K_F_U1 Absolwent potrafi dokonać oceny funkcjonalnej składników zdrowia i niektórych powiązanych z nim warunków dobrostanu i środowiska dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku szkolnym, w tym dziecka z niepełnosprawnością, wykorzystując klasyfikacje i narzędzia diagnostyczne, w tym ICF, ICD i DSM.

K_F_U2 Absolwent potrafi rozpoznać specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku szkolnym oraz określić optymalne sposoby organizowania środowiska edukacyjnego oraz wspomagania dziecka lub ucznia i jego rodziców lub opiekunów w procesie wychowania i kształcenia.

K_F_U3 Absolwent potrafi ocenić skuteczność procesu wykrywania, identyfikowania i zaspakajania specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku szkolnym.

Kompetencje społeczne

K_A3_K2 Absolwent jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych

K_C_K3 Absolwent jest gotów do budowania relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacji.

K_C_K4 Absolwent jest gotów do efektywnej współpracy z nauczycielami, specjalistami, w tym psychologiem, logopedą, pedagogiem, lekarzem, i rodzicami dzieci lub uczniów oraz innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej na rzecz dzieci lub uczniów i zapewnienia jakości pracy przedszkola lub szkoły.

K_F_K1 Absolwent jest gotów do przestrzegania zasad etycznego postępowania w procesie wychowania i kształcenia dzieci lub uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi lub edukacyjnymi.

Metody i sposoby weryfikacji efektów uczenia się

- Frekwencja na zajęciach (z uwagi na zdalną formę nauczania wskazane jest uczestnictwo we wszystkich zajęciach)
- Aktywność na zajęciach

- Praca na zajęciach - rozwiązywanie konkretnego problemu
- Analiza przypadków

Kryteria oceny

Na ocenę dostateczną (minimalny poziom osiągnięcia efektów uczenia się)

Na ocenę bardzo dobrą (pełna realizacja efektów uczenia się)

Sporządzona w oparciu o zdobytą wiedzę praca prezentująca wybrany obszar psychologii klinicznej spełnia minimalny poziom akceptowalności, student w omawianiu dziecka bardzo ogólnie przewiduje możliwość podejmowania przyszłych działań. Wykorzystuje wiedzę poprawnie, lecz bez pogłębionej refleksji.

Swobodnie operuje wiedzą z zakresu przedmiotu, potrafi powiązać poruszone zagadnienie z zakresem potencjalnych czynności pomocowych, przewiduje skutki oddziaływań środowiska rodzinnego-rozwojowych i wychowawczych, jest w stanie zaproponować konkretne działania wobec niego.

Życzę Wam, drogie Studentki, by nasze spotkania były dla was inspirującą przygodą przygotowującą do wyzwań w realnym życiu.

Powodzenia 😊

Monika Kiliańska-Szok